

PRAKTIJKTAFEL 2: Handvaten voor samenwerking tussen lokale besturen en armoedeverenigingen

Melissa Bosmans (Provincie Limburg) deed in 2008 een onderzoek bij negen Limburgse armoedeverenigingen en de lokale besturen waar deze gevestigd zijn in het kader van de samenwerking rond het lokaal sociaal beleid. Het onderzoek peilde naar de verschillende ondersteuningsvormen en samenwerkingsverbanden. Vanuit dit onderzoek geeft Melissa in deze praktijktafel handvaten mee om een vruchtbare samenwerking op te zetten tussen lokale besturen en armoedeverenigingen. Ze doet dit samen met Rudy Lauwers van de vereniging Warm Hart die een bijdrage vanuit de praktijk levert.

- Spreker: Melissa Bosmans (Provincie Limburg) en Rudy Lauwers (Warm Hart, een vereniging waar armen het woord nemen)
- Gespreksleiding: Karen Maes (Fonds Vrijetijdsparticipatie)
- Verslag: Kristien Sestig (Fonds Vrijetijdsparticipatie) en Inge Van de Walle (Demos vzw)

Armoedeverenigingen in Limburg

Rudy heeft in Limburg een aantal verenigingen opgericht, waaronder Warm Hart (Houthalen-Helchteren). In Limburg zijn er twee soorten verenigingen: verenigingen met en verenigingen zonder erkenning van het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen.

Verenigingen zijn opgestart vanuit de basis, vanuit mensen in armoede zelf. Er zijn weinig verenigingen die werken met beroepskrachten. Rudy is nu wel beroepskracht bij Warm Hart, maar heeft zelf armoede-ervaring.

Wanneer Warm Hart startte met cultuurparticipatie, heeft de groep samen met cultuurbeleidscoördinator de verschillende voorstellingen overlopen, en aangeduid welke voorstellingen de mensen interesseerden. In het begin waren dit duidelijk de bekende stukken. Nu gaan mensen meer en meer ook zelf naar het toneel.

Onderzoek

In het onderzoek heeft men verenigingen bevraagd over de samenwerking met het lokale bestuur. Daarnaast is onderzocht op welke manier het lokale bestuur armoedeverenigingen kan ondersteunen.

Vanuit het onderzoek werden enkele aandachtspunten voor het beleid opgesteld.

- Het lokale bestuur moet een visie meedragen die ervoor zorgt dat personeelsleden de tijd mogen nemen om te werken met mensen in armoede. Je moet hiervoor mandaat krijgen. Wanneer je dit niet hebt, geraak je niet verder, moet je je elke keer opnieuw gaan verantwoorden. Vele besturen laten niet toe om bijvoorbeeld een vergadering te houden van 4 uur over iets wat in 2 uur kan besproken worden. Je moet mensen hier echter in laten groeien: op termijn zullen de vergaderingen korter zijn. Welke visie het lokale bestuur meedraagt heeft een grote invloed op de dagelijkse werking van de gemeente.

- Taal. Wanneer mensen zonder en met armoede-ervaring samen werken, is een aangepaste taal nodig. Hierbij moet er aandacht zijn voor een begrijpbare taal die niet betuttelend is.
- Luister naar de mensen. Zorg voor tijd en ruimte om een vertrouwensrelatie op te bouwen. Dit is niet eenvoudig in lokale besturen: gemeenten moeten vooruit gaan, hebben geen tijd.
- Zie onderzoeksrapport.

Netwerking

Het lokale bestuur en de verenigingen moeten elkaar vinden. Dit kan op netwerkmomenten, maar de vereniging kan bijvoorbeeld ook het lokale bestuur eens uitnodigen. Dit heeft Warm Hart gedaan bij de opstart: de vereniging heeft samen met enkele mensen van het lokale bestuur de toekomstplannen besproken. Je kunt veel bereiken door samen te werken, waarbij je daarom nog geen vrienden hoeft te zijn.

Houthalen-Helchteren heeft een armoedeplatform waar verschillende actoren samen rond de tafel zitten. Hier is geen hiërarchie aanwezig. Vanuit het platform ontstaan samenwerkingen. Zo kan Warm Hart bijvoorbeeld goed samenwerken met het OCMW, is er een vast contactpersoon waar men zaken mee kan bespreken. Het bestaan van dit platform belemmert de vereniging niet om bij problemen bij het gemeentebestuur toch op de tafel te gaan kloppen.

In Limburg bestaat het Steunpunt voor OCMWs. Binnen dit Steunpunt bestaan er verschillende werkgroepen, zoals de werkgroep dialoog mensen in armoede. Hierin worden verschillende thema's besproken, zoals 17 oktober, zijn huisbezoeken controlerend of begeleidend,...

In Limburg is er geen groot verschil tussen verenigingen die een toelage krijgen van de gemeente en zij die onafhankelijk zijn. De verenigingen die een toelage krijgen hebben zo'n structuur dat ze toch nog tegen het gemeentebestuur kunnen ingaan. De verschillende verenigingen streven een gemeenschappelijk doel na, er is geen concurrentie om verdeling van het subsidiepotje.

Vroeger bestond er in Limburg vzw Dinamo. Hierin konden verschillende verenigingen gemakkelijk samenwerkingsverbanden aangaan. Maar door wijzigingen in het decreet bestaan hiervoor geen middelen meer. Nu is er een trefpunt armoede opgericht. Dit trefpunt organiseert bijvoorbeeld ook vormingen voor mensen in armoede.

Hoe ervaren gemeentelijke diensten in Limburg de samenwerking met armoedeverenigingen? Zij zitten al langer in dit proces, zij staan hier voor open. Maar dit heeft ook wel moeite en tijd gekost. Er zullen nu ontmoetingsmomenten georganiseerd worden tussen welzijnswerkers en mensen in armoede. Hierbij worden ook ervaringsdeskundigen betrokken.

In Limburg staat men al veel verder dan de lokale besturen die nu de armoedesector beginnen te verkennen. Je moet partners betrekken, maar vaak is dit al een eerste probleem: niet in elke gemeente is er een armoedevereniging. Het is niet eenvoudig om mensen in armoede te verenigen. Een groep van mensen in armoede, erkennen immers niet

dat ze in armoede leven. Andere thema's kunnen een opstap zijn om probleem te erkennen (bv. kinderopvang, ziekte,...).

Cultuurverschil tussen sectoren: nood aan een vertrouwensrelatie

Er is een groot cultuurverschil tussen armoedeverenigingen en vrijetijdsverenigingen. In de gemeentediensten werken veel mensen die niet vertrouwd zijn met armoedecultuur. Er wordt een ander taalgebruik gehanteerd. Gemeentelijke diensten moeten hun taal aanpassen, maar niet betuttelen: mensen in armoede zijn niet dom. Er moet een vertrouwensrelatie ontstaan zodat mensen aan elkaar vragen kunnen stellen over betekenissen van woorden. Je moet niet beginnen met zelf 20 minuten te praten, je moet mensen in armoede zelf aan het woord laten. Hierdoor krijgen ze het gevoel erbij te horen.

De sociale sector verlangt van andere sectoren dat ze aandacht hebben voor armoede. Een cultuurdienst bijvoorbeeld heeft er echter niet voor gekozen om maatschappelijk te werken, armoede is niet hun focus. Ook in andere organisaties merkt men dit: het bestuur kan hier theoretisch misschien wel achterstaan, maar in de praktijk moet er heel veel moeite in gestoken worden. Dit zorgt ervoor dat men soms iemand aanduidt die rond dit thema werkt, waardoor dit een apart project wordt in de organisatie. Als deze functie wegvalt, valt echter het maatschappelijk werken van de organisatie ook weg. Werken rond armoede zou niet een apart project moeten zijn, maar een inbedding moeten krijgen in de organisatie, geïntegreerd in de algemene werking.

Verslag: Kristien Sestig, Fonds Vrijetijdsparticipatie